

עיתון התנועה" של השומר הצעיר, דצמבר 1940"

עתונות המחותרת היתה חומר קריאה מבוקש בורשה וגיטאות פולין על ידי הציבור היהודי המסוגר ללא עתון ורדיו, צמא לחדשות ולפרשנות מהימנה, שתבהיר לו את המצב המדיני המסובך כל כך. מה עוד, שרק תמורה רדיקלית במצב הצבאי והמדיני עשויה היתה להשפיע על גורל הכלואים ולהציל את חייהם. העתונות החשאית מילאה תפקיד מעורר ומחשל לקראת המאבק המזוין. בעתונות המחותרת של תנועות הנוער נתפרסמו הידיעות הראשונות על הרציחות ההמוניות במזרח וכן הבשורות על גילויי ההתנגדות בעיירות זעירות ומרוחקות. בעתונות זאת גברה הקריאה להתנגדות ולמרד מזוין.

"גיטו – מילה זו מעלה בכל אדם בישראל זכרון של יסורים עד אין [ג]בול ועלבון ענקי על העוול שנעשה לעמנו. ברעדה וגועל נפש קראנו על תקופת ימי הביניים השחורה של עבדות ודכאון ועשינו מאמצים למען נעקור מאיתנו את הירושה הפסיכית מהימים ההם. ומי מילל, כי אותנו – ילדי המאה העשרים – לעבדים ירצו להפוך; ומי פלל, כי בדרכנו את חומות גיטו ימי הביניים נפגש? הן לא על זאת חלמו אבותינו ולא על כך שרו לנו אמהותינו בעודנו בערי אבותינו ואמהותינו: למה לא נשמעתם לקריאת הגאולה מלפני יובל שנים? * למה במקום להגאל ולגאול גם אותנו נשאתם עבדים ואנחנו כעת לימי הביניים הוחזרנו? על מה הסתמכתם, למה סגרתם בכוונה את עיניכם למען לא לראות את התהום [על] פיה עמדתם?... ובאם את המרד הרימנו על נס דגלנו – הרי היום נחזק ונרים את דגלנו למעלה, למען תתנוססו סיסמאת (!) המרד על פני כל הנוער העברי (.). ונשאר לנו רק להגיד לכם ולנו – לכל העולם: דורכם, הדור האחרון לשיעב[וד] הניהו, אנחנו את דגל השחרור הרימונו. הדורות הבאים לא יכירו כבר את [ש]כונ הגיטו. אנחנו נבנה ישוב יהודי גדול שיידע להגן על עמו; אנחנו [נייס]ד עולם צודק, אשר רשע לא ימצא בו מקום. [אח]ים ואחיות!

[ח]ומות לא יפרידו בינינו – המילים הן כה מובנות ופשוטות, שכל פירוש [מי]ותר הניהו. [למ]רות כל האיסורים, הגבלות, גבולות וחומות – עובר דרך התנועה ממקום [למ]קום וחוזר לכל פינה בה נמצא צעיר המחכה לידיעה, למילה. האם איננה אפ[שר]ית העובדה, שיחד עם סגירת הגיטו התעוררה והתחזקה הפעולה בכל הקנים [וה]נה הכירו תמונה מהגיטו של ישוב המונה חצי מיליון יהודים: בחוצות[הרב]ים של בית הכלא הגדול שורר עוני, סבל ורעב שקשה לתארו. למאות מסתו[בב]ים יהודים – מהגיל הרך עדי שנות זקנה – ומושיט[ים] את ידיהם לפרוטה לל[חם]. הפנים מעידות, כי כבר מזמן שהן לא ידעו את טעם השובע וכי כבר ימים ע[ברו] ופת לחם לא באה לתוך הפה. ערומים ובלי כל יושבים בחוצות, חצי מתעלפי[ם] וקפואים בקור הגדול – מושיטים יד ומתחננים לפרוטה; ומספר היכולים עו[ד] לעזור הולך וקטן מיום ליום.

1897* הכוונה בוודאי לקונגרס הציוני הראשון של שנת